

ПЕРЕДМОВА

*“Для того щоби зайнятися сексом,
жінкам потрібна причина, а чоловікам – місце”.*

Біллі Крістал, американський комік

Внутрішній світ людини справді неосяжний, наповнений думаннями, відчуттями, помислами, образами, ідеями, мріями, фантазіями, спогадами, бажаннями і сумнівами. Суть цього таємничого простору привертала увагу філософів, соціологів, психологів, психіатрів, педагогів, етнографів, культурологів, які розглядали його з різних позицій. Його проблеми зачіпають основи релігії, етики, моралі та юриспруденції.

У кожної людини значну частину “внутрішнього простору” займає сексуальність – це одна із граней принада, якою дехто захоплюється, або ж породження низки проблем, про що необхідно дізнатися для того, щоб розуміти, як з ними жити або як їх подолати. Це спонукало до появи таких дисциплін, як сексологія, психологія сексуальності, сексопатологія і загальна та кримінальна сексологія.

Сексологія – галузь наукових знань про біологічні, психічні та соціальні аспекти статевих стосунків. Сучасні уявлення про науку формуються на основі соціокультурного підходу та сучасної біопсихосоціальної концепції здоров’я взагалі та сексуального здоров’я зокрема. Базовими засадами науки є біологічні основи сексуальності, психосексуальний розвиток та психофізіологія сексуальних проявів і сексуальних стосунків. Це допомагає дослідити сексуальну гармонію подружньої пари, виявити дезорганізацію статевого життя, ідентифікувати сексуальні проблеми, а також з’ясувати природу і причини сексуальних розладів і девіацій.

У посібнику викладено сучасні погляди на прояви сексуальності людини, здійснено транскультуральний огляд сексуальної поведінки і насильства.

Поряд з цим психологам, правознавцям, сексологам часто доводиться стикатись із сексуальними збоченнями. За концепцією МКХ-10 та з урахуванням етнокультур вони вивчають сексуальні розлади у різновікових категорій людей та розлади статевої ідентифікації. Важливо висвітлити питання сексуальної гармонії та дисгармонії, що має значення для подружньої пари, та особливості психологічного консультування таких пар. Особливу увагу звернено на деструктивну сексуальність, злочини, скоєні із порушенням статевої свободи особистості та її недоторканості.

Зазначимо, що останнє десятиріччя характеризується змінами у психологічній сексології, що пов'язано як із нагромадженням нових знань, трансформацією ставлення до деяких усталених положень, так і зі змінами поглядів у суспільстві. Натомість ці трансформації не завжди достатньо аргументовані, а іноді й зовсім не обґрунтовані.

Зокрема, поява нових знань зумовлена відкриттям феромонів та їхнім впливом як на поведінку і різні функції організму людини, так і на протилежну стать.

Змінилось і ставлення до гомосексуалізму. Україна – одна із перших держав, у якій відбулася його декриміналізація (1991 р.). На початку 90-х років минулого століття гомосексуалізм вилучили із переліку психічних розладів (МКХ-10), хоча й досі залишається актуальним питання щодо депатологізації цього явища, а також надання психотерапевтичної допомоги великій частині пацієнтів, що може сприяти зміні їх орієнтації на *гетеросексуальну*.

Разом з тим, часто сексуальні прояви насильства стають причиною кримінальних справ. Власне їх і розглядає кримінологічна сексологія.

Останніми роками велику увагу приділяють психотерапевтичним прийомам, спрямованим на корекцію масштабів переживань пацієнтів із *дисфункціями сексуальними*.

Оскільки наукової та науково-популярної літератури українською мовою недостатньо, сподіваємось, що посібник буде корисним як для наукових цілей, так і для широкого загалу громадськості.

Такі знання необхідні і психологам, і правникам. Психологи використають знання для напрацювання профілактичних психотерапевтичних, корекційних заходів. Правознавцям вони допоможуть встановити ступінь невідповідності правовим нормам, а в окремих випадках – загрозу життю і здоров'ю людини чи кримінальний характер.

Посібник має не лише наукову цінність. Він допоможе широким колам молоді та старшому поколінню зрозуміти природу сексуальності людини та причини багатьох сімейних негараздів, що виникають на сексуальному ґрунті.